

Zlomek vteřiny v hlavní roli

V češtině vychází další z fascinujících průvodců světem financí

Hollywoodské drama **MONEYBALL** (2011), nominované na šest Oscarů, bylo natočeno podle bestselleru Michaela Lewise. Zfilmuje někdo jeho novinku *Jako blesk*?

Jak drahý je okamžik? A jeho tisícina? Jaká je pravá podstata vysokofrekvenčního obchodování na burze? Michael Lewis, americký publicista a někdejší zaměstnanec dnes již legendární wallstreetské firmy Salomon Brothers, ve své nejnovější knize *Jako blesk* s podtitulem *Vzpoura na Wall Street* vypráví skutečný příběh vznikající burzy, jež chce hrát fér.

LEWIS SPLÉTÁ NĚKOLIK PŘÍBĚHŮ, které se v tu správnou chvíli protnou. Je to příběh obchodníka, jenž se rozhodl spojit Chicago a New York o trochu kratším optickým kabelem. Příběh makléře, jehož zaměstnání se prakticky přes noc změnilo k nepoznání. Příběh programátora, který byl šikovnější než ostatní. Příběh o tom, jak se na Wall Streetu potkají Kanaďan, Ir, Američan, Rus a několik dalších lidí a pokusí se slavnou ulici obrátit naruby. Anebo ji spíše vrátit zpět v čase. Alespoň o pár milisekund.

Hlavními hrdiny knihy totiž nejsou ani tak výše zmínění finančníci, jako spíše zlomky sekund. Když na Wall Street dorazilo vysokofrekvenční obchodování, čas se zkrátil na nepředstavitelně malé úseky. Dnes na sebe nepokřikují alfa samci v barevných kombinézách, ale skrz počítačový software ruští a asijsí programátoři v komiksových tričkách. Nejvíce nevydělá banka vedená nejhlásitějším šéfem s tím nejlepším

úsudkem (anebo s největším štěstím), ale ta s nejlepším programem a nejkratším optickým kabelem.

Brad Katsuyama, někdejší zaměstnanec Royal Bank of Canada a hlavní postava Lewisovy knihy, sedí u počítače a zadává příkaz na koupi určitého počtu akcií. Jakmile zmáčkne enter, trh se pohne a cena oněch akcií vzroste. Technická podpora tvrdí, že program je v pořádku, ale opakuje se to zas a zas, kdykoliv Brad zmáčkne tlačítko. Jiným makléřům se to stane dokonce i tehdy, když na zkoušku prodávají akcie sami sobě. Je zjevné, že někdo na trh vidí tak rychle, že dokáže příkaz zachytit a vydělat na něm. Nastává detektivní práce, na jejímž konci je jasné, kdo je za to zodpovědný. Všechny prsty ukazují na vysokofrekvenční obchodníky.

Publikace *Jako blesk* je už čtvrtou Lewisovou knihou, již v posledních čtyřech letech nakladatelství Dokořán vydalo – po *Bumerangu*, bestselleru *Big Short*

a *Lhářově pokeru*. Právě poslední jmenovanou knihou se Michael Lewis proslavil již na konci 90. let, kdy vstoupil do pokoutních her vysokého byznysu finančních institucí, aby podal celému světu svědectví o tom, co viděl. A fakt je, že má dar vidět i tam, kam by běžný kolemjdoucí vidět neměl; navíc je velkolepým vypravěčem. V případě jeho novinky občas můžeme nabýt dojmu, že to všechno musí být smyšlené, přestože není. Jak se k takovým informacím Lewis dostal? Skutečně si nikdo nevšiml, že na trhu přibýlo pár neznámých firem ovládajících desítky procent obchodů? A proč nezareagovali regulátoři? Kniha otevírá obrovské množství otázek, oproti dnešnímu standardu jich však více zodpovídá, než nechává otevřených.

Některé odpovědi by si ovšem zasloužily více prostoru. Skutečně je vysokofrekvenční obchodování čiré zlo? Lewis skrze Brada Katsuyamu odpovídá, že jde spíše o zbytečné prostředníky, kterým se podařilo najít na trhu díru, díky

níž se dá prakticky bez rizika pohádkově zbohatnout. Lze však dojít k jinému závěru, když Lewisovi celý příběh vyprávějí lidé, kteří zasvětili svůj život boji proti vysokofrekvenčním obchodníkům? Katsuyama je od první stránky, na níž se objevil, až po poslední větu knihy líčen jako anděl ve finančním peklu. Jako jediný, kdo se rozhodl hrát fér. Až neuvěřitelně idealisticky je pak vyobrazena i jeho domovská Royal Bank of Canada. Je zajímavé domýšlet si, jak by příběh vypadal, kdyby Lewis strávil při psaní knihy méně času s Katsuyamou a více mezi vysokofrekvenčními obchodníky. K diskusi se nabízejí i další otázky – z knihy například není příliš jasné, zda selhali regulátoři a jaká byla vůbec jejich role.

Lewis je každopádně brilantní vypravěč a český překlad Aleše Drobka je výtečný. Text utíká (v duchu názvu publikace) jako blesk a je pochopitelný i pro ty, jimž termíny z finančního světa nic neříkají. Stejně jako ostatní Lewisovy knihy podává i tahle cenné svědectví o fungování jinak nepřístupných institucí ve sférahách, kam běžný smrtelník nedohlédne. A přestože se zdá, že jde o svědectví veskrze negativní, opak je pravdou. Jistě, finanční svět je v mnoha ohledech prohníly a nefér. Katsuyama a spol. jsou ovšem ukázkou toho, že volný trh a kapitalismus ještě nepatří do slovníku historicismů. Kde regulátoři selhali a byli možná sami v zajetí regulovaných, tam skupina podnikatelů objevila tržní příležitost k zisku v přenastavení celých pravidel hry. Založili burzu, která je úmyslně pomalá, čímž vysokofrekvenční obchodníky vyřadili ze hry. Lze si jen stěží představit, že by s takto elegantním řešením přišli regulátoři. ✕

MICHAEL LEWIS
JAKO BLESK
Vzpoura na Wall Street
Přeložil Aleš Drobek. Vydalo nakl. Dokořán, 2015. 256 stran

